

MOCCA Over Cultuureducatie is een uitgave van Mocca t.b.v. PO- & VO-scholen/schoolbesturen

THEMA: DANS

Peggy Brandon

De liefde voor ballet

U kent dat wel. Je zit in de tram, de trein of in de bioscoop of een theater. Er komt iemand naast je zitten. Je kijkt stiekem even. Wie zijn ze? Waarom zijn ze naar hetzelfde onderweg als ik? Waarom hebben ze dezelfde voorstelling gekozen?

Soms begin je een gesprek. Ik deed dat laatst ook weer. Ik zat die middag in het Muziektheater in een volle zaal. Naast me twee meisjes. Waarom hadden zij de voorstelling *Strong Voices* gekozen?

Ze hielden met hart en ziel van ballet. Het Nationaal Ballet is het beste wat er is, zeiden ze, en daarom waren ze gekomen. Beiden waren ze amateurdansers. Via de balletschool waren ze vrienden geworden. Het jongste meisje was dertien en zat op het vwo, het andere meisje was zestien en deed Techniek op het Hoofdvaart College. De tante van het oudere meisje had een aanbod voor gereduceerde kaartjes gekregen. Goed nieuws voor haar nichtje.

Ze woonden in Hoofddorp en, nee, met school waren ze nog nooit naar een balletvoorstelling geweest. Jammer, want ze zouden hun klasgenoten graag de ervaring gunnen.

Ik hoop dat we dat in Amsterdam beter doen. Lees deze nieuwsbrief over dans in en voor de school en laat u inspireren.

Hartelijke groet,

Peggy Brandon
 Directeur Mocca

AGENDA

- **9 december:** NetWest VO-bijeenkomst, 16.00-18.00 uur, Nova College
- **20 januari:** (V)SO-netwerkbijeenkomst, 16.00-18.00 uur, Dumontschool, Zuidoost
- **25 januari:** Spreekuur AFK, uiterste inleverdatum aanvraagformulier: 15 januari
- **26 januari:** PO-bijeenkomst subsidie aanvragen AFK, 14.00-15.30 uur
- **27 januari:** VMBO-netwerkbijeenkomst, 16.00-18.00 uur

OPROEP

Gratis Bollywoodvoorstelling door Oogpunt

Bollywat?!: De nieuwste cabaretvoorstelling van Oogpunt, met workshops voor PO. Over het magische, humorvolle en stoere Indiase Bollywood. Gratis pilot voor de eerste twee reagerende scholen. De rest krijgt korting.

spreek@oogpunt.com

Russisch orkest gratis op school

Het Sint-Petersburgs symfonieorkest Taurida biedt scholen op 16 december gratis ensembles aan. Die avond geven ze een kerstconcert in de Mozes en Aäronkerk.

Informatie www.seetickets.nl en annabackerra@gmail.com

DE TOEGEVOEGDE WAARDE VAN DANS

Kleuters op de Wespennestschool

Dans doet bewegen. Het zelfvertrouwen van leerlingen groeit door ze met elkaar, voor elkaar en voor anderen te laten dansen. Dans is 'uit je hoofd en in je lijf', een welkome afwisseling van de dagelijkse 'leer'-praktijk. Geen wonder dat docenten, leerlingen en ouders enthousiast zijn.

Het Wespennest in Noord koos voor dans toen bleek dat dit vak ondervertegenwoordigd was in hun cultuureducatieprogramma. Nu geven twee docenten daar dansexpressie- en musicaldanslessen.

Laterna Magica, een basisschool op IJburg, heeft een dans- en muziekdocent in dienst. Op kunstmagneetschool De Kraal in Oost wordt al zestien jaar dansexpressie gegeven, als vast onderdeel van het programma en in de verlengde schooldag.

Vaak worden de danslessen gekoppeld aan thema's die op school worden behandeld. Woorden uit de taallessen worden uitgebeeld in dans. Begrippen uit wereldoriëntatie of rekenlessen worden in dansoefeningen behandeld. Is het

Laterna Magica, De katten rekken zich uit

woord 'diagonaal' niet meteen duidelijk in de rekenles? In de dansles krijgt het betekenis. Blijven woorden als 'verdrietig' en 'kwaad' nog vaak verbonden met verhalen of voorbeelden; de danser ervaart ze fysiek. Op die manier kan dans ook bijdragen aan het versterken van sociaal-emotionele vaardigheden. Berend en Ramon (groep

Dansles op De Kraal

8 van het Wespennest) vertellen daarover: "We hebben geleerd hoe je emoties kunt vertalen in dans en wat belangrijk is voor dans, en dat gaat ons helpen een nog betere musical te maken."

"We leren emoties vertalen in dans"

Alle drie de scholen hebben voor het dansprogramma specialisten ingehuurd. Danslessen zijn vaak een mix van dansexpressie en diverse dansstijlen als street-dance, hiphop, showdans, musicaldans en volksdans. Later-

na Magica maakt gebruik van de methode Dansspetters; op de Kraal heeft de docent een leerlijn dans voor alle groepen uitgewerkt. Het Wespennest streeft ernaar om de danslessen, net als op de andere twee scholen, te verweven met de cognitieve vakken.

Meer over dans in het onderwijs:
www.leraar24.nl/dossier/1751/dans-educatie-in-het-po
 en www.st-ed.nl/po.htm

Ben Hekkema

DANS OP SCHOOL

Een groot deel van de Amsterdamse scholieren volgt tv-programma's als *So you think you can dance* op de voet. Ze bekijken de filmpjes op YouTube en hebben hun favoriete dansduo's. Maar op slechts enkele Amsterdamse scholen maakt dansonderwijs onderdeel uit van het reguliere curriculum.

Op het Gerrit van der Veen is dans een verplicht vak in de onderbouw. Voor Floortje Rous, dansdocent op deze school, gaat het bij het dansonderwijs om het leren kennen en beoordelen van dans. Maar ook om jezelf presenteren, je eigenheid ontdekken en hoe je dat overbrengt.

Gedurende twee jaar maken de leerlingen kennis met verschillende aspecten van dans. Ze leren in het eerste jaar op een speelse manier verschillende dansstijlen (her)kennen en ontdekken wat hen aanspreekt en wat niet. In het tweede jaar kunnen ze aan de hand van een zelfgekozen videofragment iets zeggen over het gebruik van de ruimte, muziek, stijl, et cetera. En in hun laatste jaar, als ze een eigen voorstelling gaan maken, passen de leerlingen alles toe wat ze in voorgaande jaren hebben geleerd over ruimtegebruik, beweging en geluid. Bij deze opdracht moeten ze ook zelf op zoek naar een locatie, de muziek en kostuums erbij verzinnen en een planning maken.

Een hele dag lang tonen de jonge dansmakers de stukken aan elkaar. Zo maakte een groepje leerlingen een kleine choreografie op de brandtrap van het gebouw en een andere groep danste rondom de school. De klasgenoten holden mee.

CIJFERS OP EEN RIJ:

Op 8 VO-scholen in Amsterdam staat dans op het rooster
Op 5 daarvan wordt dans alleen in de onderbouw gegeven
Op 3 scholen is dans een eindexamenvak

Dans in school

Een groep leerlingen danste rondom de school

Voor de brugklassers vinden het leuk om zelf iets te maken en eigen muziek erbij uit te zoeken. Ze zijn nog veel opener hierin en willen de beste zijn.

“Wat ik grappig vind”, zegt Floortje, “is het verschil tussen havo- en vwo-leerlingen. De vwo-leerlingen vinden het leuk om iets bijzonders te kiezen, zoals capoeira, locking of modern ballet. Havo-leerlingen zullen sneller kiezen voor breakdance of hiphop. Vooral havo-2-leerlingen durven soms gewoon niet. Zodra ze weten dat anderen naar ze kijken, laten ze niet meer zien wat ze kunnen. Het allerleukste vind ik het om verrast te worden, terwijl je denkt een leerling te kennen. Om dan het punt te bereiken waar je door die barricade heen breekt, is een heel fijn moment. En dan zie je een eigen stijl, een talent en die leerling wil ik aanspreken. Dat is mijn missie.”

Jacoline Reijntjes

DAAROM, DANS!

Dans is schoonheid, dans is subtiel, dans is ontroerend, dans is emotioneel, dans is jezelf laten zien, dans is niet praten, dans is gewoon... dans. Dansen is bovendien ontspannend, dansen doet lachen, dansen is interactie, dansen is trainen. Maar wat zijn effecten van dans op leerlingen, jong en oud?

Dissbalance van Solid Ground Movement

Kinderen hebben van nature bewegingsdrang, verbeeldingskracht en de behoefte om te experimenteren. Danseducatie sluit hierbij aan en biedt mogelijkheden vertrouwd te raken met het lijf. Vervolgens stilt de beweging.

Liesbeth Osse van Dans in School vertelt dat danseducatie bijdraagt aan het leren gebruiken van het lichaam: "Kinderen leren wat ruimte is en hoe ze daar in kunnen bewegen. Ze ervaren hoe het voelt om muziek om te zetten in bewegingen die bij hen passen. Ze leren zichzelf presenteren en samenwerken. En door zélf te dansen worden de kinderen actief en vrolijk." Liesbeth vervolgt: "Sociale barrières vallen weg tijdens het dansen. Sommige kinderen giechelen en verbergen zich, maar aan het eind van de dag doen ze bijna allemaal mee."

Dans voor kinderen en jongeren differentieert zich. Inmiddels komen onder andere de volgende dansvormen aan bod: streetdance, stijldans, klassiek ballet, vele niet-westerse dansvormen, schrijfdans, hedendaagse dans en dansexpressie.

Solid Ground Movement (SGM) is een dansinstelling die zich richt op talentontwikkeling. Ze zijn gespecialiseerd in hiphoptheater. Bryan Druiventak en Alida Dors, artistiek leiders van SGM: "Dansen is een uitlaatklep voor jongeren, even weg van dagelijkse besommeringen, en dans draagt bij aan identiteitsvorming: wie ben ik en waar sta ik voor. Veel jongeren houden zich hiermee bezig. Door te dansen drukken ze zich op een non-verbale manier uit, dat lucht op."

Ze volgen: "Jongeren krijgen les in verschillende dansstijlen en ontwikkelen *performance skills*. Door de onvermijdelijke samenwerking ontstaat respect en worden nieuwe vriendschappen aangegaan." Bryan en Alida menen dat de effecten van dans, welke stijl dan ook, overeenkomen. "In alle stijlen leer je je lichaam kennen en verricht je inspanningen. Het enige verschil kan zijn de relatie tussen dansdocent en leerling: die is in de klassieke stijlen meer hiërarchisch en in de urban stijlen lossier. Wij gaan uit van het *each one teach one*-principe."

De voorstellingen van SGM worden ook gemaakt door jongeren, voor jongeren.

Meer informatie over dans en dansstijlen? Neem contact op met Mocca of een van de 78 dansinstellingen op de Mocca website www.mocca-amsterdam.nl

Kiran Sukul
 Accountmanager Cultuur

"Dansen is een uitlaatklep voor jongeren"

EVALUEREN DOET BEGEREN

Een nieuwe rubriek in de Nieuwsbrief! Hierin publiceren we steeds een project dat deze maand de hoogste nieuwe evaluatiescore heeft.

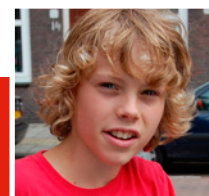
Op de Mocca-website staan evaluaties van projecten, ingevuld door scholen. Op deze manier wordt voor andere scholen duidelijk hoe het project of de samenwerking met een culturele instelling is bevallen. Scholen hebben een link gekregen waarmee ze online evaluaties kunnen invullen. Heeft uw school de link niet direct bij de hand? Leerkrachten kunnen de link naar het evaluatieformulier ook opvragen via onze website, www.mocca-amsterdam.nl/evaluatie/aanvragen

Deze eerste keer is de beurt aan:

Wie: Theatergroep De Mammies
Welk project: Oma en Liesje gaan kamperen

Evaluaties	
★★★★★ Primair onderwijs deelname: 9 september 2010	
1-11-2010 16:22	
Het was een theatervoorstelling op locatie. In eerste instantie ingepland in het Amsterdamse bos, maar door het slechte weer bij ons op school. Iedereen, ouders, kinderen en leerkrachten waren zeer enthousiast.	
Voorgesprek plaatsgevonden?	Ja
Pedagogische, didactische kwaliteiten	★★★★★
Aansluiting belevingswereld	★★★★★
Flexibiliteit	★★★★★
Doelstellingen	★★★★★
Organisatie en coördinatie	★★★★★
Als leerkracht actief aanwezig?	Ja
Tevreden over prijs/kwaliteit?	Ja
Toekomstige samenwerking?	Ja
Waardering project	★★★★★

Omschrijving project: 'Oma gaat met haar kleindochtertje Liesje met de trein naar een camping in Grollo. Op de camping raakt Liesje bevriend met een molletje. Ze spelen met de bal. 's Nachts denkt het molletje dat de maan Liesje haar bal is, hij wil hem pakken en springt uit de boom. Liesje troost hem en geeft hem de volgende dag een balletje om mee te spelen. Oma en Liesje gaan ook nog zwemmen en maken een pannetje soep.'

LEO OVER CULTUUREDUCATIE
Leo Smolenaers is twaalf jaar en schrijft regelmatig over zijn eigen culturele belevenissen voor de nieuwsbrief. Hij is brugklasser.

Het Bijbels Museum
 Niet zo heel lang geleden gingen we voor het vak Cultuurgeschiedenis naar het Bijbels Museum. De klas werd in twee groepen gedeeld, de ene groep ging eerst naar de expositie van de Tabernakel (de reizende tempel waar Mozes mee rondwaalde met zijn volk), terwijl de andere groep naar de expositie van de verschillende heilige boeken (de Koran, de Bijbel en de Thora) en een maquette van Jeruzalem ging. Na een half uur wisselden de groepen om. De volgende weken kozen we een geloof waar we een krant over moesten maken. Je kon kiezen uit Christendom, Jodendom, De Islam, Boeddhisme en Hindoeïsme. Ik koos voor het Jodendom met als onderwerp de Tabernakel in de jaren dat hij door de woestijn trok. Ik heb er veel van geleerd zoals dat het achterste gedeelte van een tempel het heiligste der heiligste heet en alleen de hogepriester daarin mag. Ik vond het een heel leuk project.

Groetjes, Leo

MOCCA NIEUWSFLITS

Laat van u horen over de Cultuurkaart!

Het staat in het regeerakkoord: deze regering gaat de Cultuurkaart afschaffen! VO-scholen kunnen tot en met schooljaar 2011-2012 op een budget van 15 euro per leerling rekenen, maar daarna? Op 7 december gaat Walter Groenen, directeur van het CJP, samen met een vertegenwoordiging van docenten, leerlingen en culturele instellingen een petitie aanbieden aan de Tweede Kamer. Ze nemen dan uw persoonlijke verhalen mee. Hoe meer mensen van zich laten horen en hoe persoonlijker de verhalen, hoe meer effect deze actie zal hebben. Stuur nog deze week een kort e-mailbericht naar jennet@cjp.nl met uw eigen verhaal over hoe belangrijk (de financiering van) cultuureducatie is.

IVKO voert actie tegen afschaffing Cultuurkaart

Op 22 november heeft de IVKO met alle leerlingen een angry flashmob gehouden onder het motto: 'Bezuiniging op cultuur laat ons lelijk vallen'. De Amsterdamse wethouder kunst en cultuur Carolien Gehrels heeft de IVKO-petitie in ontvangst genomen. RTV-Noord-Holland en AT5 waren erbij. Zie: www.at5.nl/tv/at5-nieuws/aflevering/6752 en www.rtvnh.nl/uitzending-gemist/tv/6/5823/NH+Nieuws+en+Weer

IVKO angry flashmob

PO-bijeenkomst subsidie aanvragen bij het AFK

Op woensdag 26 januari 2011 organiseert het Amsterdams Fonds voor de Kunst in samenwerking met Mocca een themabijeenkomst voor basisscholen over de Plusregeling.

Scholen kunnen via de Plusregeling een aanvraag doen voor een financiële bijdrage voor een cultuureducatief project.

Dit project kan zowel onderschools als in het kader van de Brede School worden uitgevoerd.

Locatie: wordt nog bekend gemaakt. Tijdstip: 14.00 - 15.30 uur

Anmelden: ntalboom@mocca-amsterdam.nl

MOCCA NIEUWSFLITS (vervolg)

Bennie Briljant: jonge kinderen leren muziek maken

Het Prinses Christina Concours heeft een nieuw project, 'Bennie Briljant', waarin kinderen van zes tot acht jaar muziek leren maken via internet. Vrolijke filmpjes laten kinderen zien hoe ze samen muziek kunnen maken op slagwerkinstrumenten. De instrumenten zijn laaggeprijsd bij sponsor Zeeman te koop. De filmpjes van Bennie Briljant zijn gratis op de computer te bekijken. Voor basisscholen is er een speciale versie van de films voor gebruik op schoolborden.

Acht audiotours door Amsterdam: gratis of op dvd

Soundtrackcity Amsterdam nodigt u en uw leerlingen uit om de straat op te gaan en de stad opnieuw te ontdekken via acht (gratis) geluidswandelingen gemaakt door kunstenaars. Ook te bestellen als dvd met full colour boekje. www.ckplus.nl/extra12.html#j1

Lerarenbeurs voor scholing

Bevoegde leraren in het primair of voortgezet onderwijs kunnen een 'Lerarenbeurs voor scholing' aanvragen om hun vakkennis te verbreden of zich te specialiseren.

De lerarenbeurs vergoedt (deels) de kosten voor cursus- of collegegeld, studiemiddelen en reiskosten voor een bachelor- of masteropleiding of voor een korte opleiding die gericht is op het verwerven van extra bekwaamheden. Opleidingen op het gebied van cultuureducatie vallen hier ook onder: de Masteropleiding Kunsteducatie of een opleiding tot vakspecialist in een van de kunstdisciplines.

De nieuwe aanvraagronde voor studiejaar 2011-2012 is van 1 april tot en met 13 mei 2011.

Meer informatie: www.ib-groep.nl

